

Kurt Hackbarth: Claudia Sheinbaum, *Presidenta*

[Ur [Jacobin magazine](#), 2 oktober 2024. Kurt Hackbarth är författare, manusförfattare, frilansjournalist och medgrundare av det oberoende medieprojektet ”MexElects”. Han skriver tillsammans med andra just nu på en bok om det mexikanska valet 2018. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

(Igår tillträdde Mexikos första kvinnliga president, Claudia Sheinbaum, som efterträdde AMLO efter vänsterkoalitionens jordskredsseger. Vi kan förvänta oss att högern mångdubblar sina attacker i media – och har i USA en villig medbrottsling – *Jacobins* redaktionella kommentar.)

Claudia Sheinbaum vinkar till anhängare när hon lämnar kongressen efter sin installationsceremoni, Mexico City, tisdag 1 oktober. (CARL DE SOUZA / AFP via Getty Images)

Efter sin jordskredsseger i Mexikos presidentval i juni installerades Claudia Sheinbaum officiellt som president i tisdags [1 oktober]. Sheinbaum är den första kvinnliga presidenten i Mexikos historia och kommer att bli den andra presidenten i rad från MORENA, det parti som 2014 grundades av hennes företrädare, Andrés Manuel López Obrador (AMLO).

Dagen genomfördes i två delar. 11.30 anlände Sheinbaum till deputeradekammaren, Mexikos underhus, för det ceremoniella överlämnandet av presidentens ordensband. I scener som påminde om AMLO:s installationsceremoni 2018 hurrade sympatisörer, som hade samlats framför sina hus och längs vägen till kongressen, på både Sheinbaum och López Obrador när de passerade i sina

bilar. I sitt tal började *presidenta* med att knyta ihop två grundläggande begrepp. ”Den 2 juni”, tillkännagav hon, ”sa det mexikanska folket högt och tydligt, och demokratiskt och fredligt: det är dags för förändringar och det är dags för kvinnor.” Efter att ha visat sin respekt för AMLO och lagt fram sin politiska plattform, återvände hon till detta tema:

Tillsammans med mig kommer kvinnor som kunde höja sina röster och kvinnor som inte kunde det, de som tvingades hålla tyst och de som ropade ensamma, ursprungsbefolkningen, hushållsarbetare som lämnade sina byar för att hjälpa andra, mormorsmödrar som inte lärde sig läsa och skriva eftersom skolan inte var för flickor, eller mostrar som i sin ensamhet hittade sätt att vara starka, anonyma kvinnor, de anonyma hjältar som från sina hem, på gatan eller på arbetet kämpade för att få uppleva detta ögonblick, våra mödrar som gav oss liv och sedan gav det till oss alla igen, våra systrar som lyckades befria sig med sina historier, våra vänner och kamrater, våra vackra, starka döttrar och våra barnbarn ... alla anländer de, alla de som tänkte sig en framtid för oss där vi är fria och lyckliga.

Efter att ha klarat av formaliteterna var det så dags för folkets ceremoni: på eftermiddagen anlände president Sheinbaum till det centrala torget i Mexico City, Zócalo. Där deltog hon i en ursprungsceremoni där hon fick ta emot *bastón de mando*, eller ”befälsstaven”, en traditionell symbol för makt. Efter det gick hon upp i talarstolen för ännu ett tal, ett mycket längre tal där hon utvecklade morgonens teman i en hundra punkter lång plan för sin nya regering. Bland paketen för infrastruktur, sjukvård, utbildning, kultur och ökning av minimilönen fanns bildandet av kvinnodepartement på regeringsnivå och ett förslag till förändring av konstitutionen som skulle garantera lika rättigheter för kvinnor – en mexikansk version av den amerikanska Equal Rights Amendment, om än med en mycket större sannolikhet att stadfästas.

Hävda makten

Under dagarna före sin installation, men utan att behöva visa upp den brytning med sin föregångare som många krävde både före och efter valet, började Sheinbaum hävda sin makt. I ett tal vid MORENA:s konferens den 22 september presenterade den tillträdande presidenten tio budord för det uppträdande hon förväntade sig från partiet, inklusive att behålla sin status som parti och rörelse, undvika interna splittringar och ”överdriven pragmatism utan principer” – en omskrivning av metoden att tvinga igenom kandidater utan folkligt stöd uppifrån, en ständig Akilleshäl för partiet i ett antal delstater, samhällen och kongressdistrikt. Det tydliga budskapet till MORENA:s kommande ledning? ”Ni måste föra ett strikt regemente.”

En vecka senare skärpte hon budskapet ett pinnhål med ett varningsskott mot Spanien inför installationsceremonin. 2019 skickade AMLO en skrivelse till kung Felipe VI och inbjöd monarken till en gemensam försoningsprocess rörande det kommande 500-årsminnet av den aztekiska huvudstaden Tenochtitlans fall 1521, där Spanien skulle erkänna sitt ansvar för de grymheter som begicks. Utan att ens nedlåta sig att besvara brevet läckte monarken det till pressen, vilket ledde till Mexikofientlig upphetsning inom den spanska eliten och bland högermonarkister. Som svar på avvisningen beslutade Sheinbaums övergångsteam att bjuda in premiärminister Pedro Sánchez till installationen men inte kungen. Den spanska regeringen visade nu försenat att den trots allt kunde skriva brev, och skickade ett formellt klagomål till Mexiko, och beslutade förargad att inte skicka någon alls. Allt detta har fått röster allierade med vänstern (SUMAR) inom den spanska regeringskoalitionen att undra varför en formellt progressiv regering som Sánchez' regering låter en Bourbonmonark sköta

sin diplomati, en monark som tidigare har uppvisat ett respektlöst uppträdande vid latinamerikanska installationer.

Sedan medgav Ernestina Godoy – utsedd att leda den tillträdande presidentens juridiska avdelning – i en intervju med tidningen *La Jornada* att Sheinbaums regering kan vidta åtgärder mot de domare som på ett flagrant sätt bryter mot lagen genom att försöka använda en sorts preliminära ålägganden för att stoppa kongressdebatten om den senaste juridiska reformen. Denna reform föreskriver att hela den federala domarkåren, inklusive Högsta domstolen ska väljas, och det har gjort domarkåren rasande och lett till en rad straffpredikningar från den amerikanska ambassadören Ken Salazar.

Detta ger perspektiv på en till synes nonchalant kommentar från AMLO, att han jämfört med Sheinbaum är en *fresa* – mexikansk slang som ungefär motsvarar ”yuppie”. Och det borde skrota de egennyttiga förutsägelseerna från ett antal av etablissemangets kommentatorer med innebörden att en andra MORENA-regering av någon anledning måste röra sig mot mitten.

Navigera de inledande forsarna

Omedelbart efter installationen kommer Sheinbaum att resa till Acapulco, i delstaten Guerrero, som lider av svåra översvämningar efter orkanen John. Det är andra gången på två år som området har drabbats av en orkan. 2023 kom orkanen Otis från ingenstans och blev en kategori 5 orkan, den kraftigaste storm som någonsin hade nått land på landets Stilla havskust. Denna dubbla attack är en ofrivillig bakgrund till det ambitiösa klimatprogram som presidenten kommer att försöka genomföra.

Presidenten kommer också att ha händerna fulla med den organiserade brottsligheten i båda ändar av landet. I Culiacán, Sinaloa, har våldet mellan stridande fraktioner av Sinalaokartellen efter amerikanska tjänstemäns mystiska arrestering av den tidigare ledaren Israel ”Mayo” Zambada lett till mer än 100 döda. Som vanligt skapar USA grälla rubriker med sin så kallade ledarstrategi medan vanliga mexikaner får betala efterdyningarna till den i form av revirkrig. Så länge efterfrågan på narkotika finns i USA kommer ledarna alltid att ersättas.

Samtidigt har strider mellan karteller i den södra delstaten Chiapas om den lukrativa svarta marknadshandeln över gränsen till och med fått en del lokalinvånare att söka sin tillflykt till grannlandet Guatemala. Även om AMLO:s regering till sist lyckades minska antalet mord en aning, så är landet långtifrån fredligt, och antalet mord är fortfarande frustrerande högt.

Efter att ha förlorat sin bastion inom domstolsbranschen kan vi förvänta oss att Mexikos höger kommer att lägga ännu mer energi på ett mediekrig mot den nya regeringen. Som alltid kommer den att hitta en villig medbrottsling i USA. En av AMLO:s sista officiella handlingar som president, efter mödosamma försök att nå en överenskommelse, var att omvandla det av Vulcan Materials ägda ytterst förorenade kalkbrottet Calica på den populära turistkusten Quintana Roo till ett nationellt skyddat område. Som svar på det varnade den republikanska senatorm Katie Britt Mexiko för ”dräpande konsekvenser”, ett hot som förstärktes av vänskapliga nyhetskanaler. Mer av samma sak kommer utan tvekan att komma när Sheinbaums regering väntas skärpa de regler som styr vatten- och gruvkoncessioner till multinationella företag. Det kommer att bli viktigt att hennes regering inte gör nybörjarmisstaget att ge efter för de gormande och hotfulla rubrikerna.

Slutligen kommer Sheinbaum att stå inför den naturliga utmaningen att vara Mexikos första

kvinnliga ledare på omkring 500 år, om vi både räknar landets tid som koloni och som självständig republik. Trots landets anmärkningsvärda framgång att under de senaste 6 åren uppnå full jämlikhet mellan könen både i kongressen och regeringen, är hennes tillträddande av den mäktiga befattningen som president av en helt annan symbolisk skala, och kommer troligen att leda till både dolt och öppet motstånd. Här kommer Sheinbaums dubbla erfarenheter som aktivist och i regeringen att stå henne väl till pass.

Som hon så ofta har sagt fick hon inte presidentposten ensam, och den rörelse som säkerställde MORENA:s andra mandatperiod kommer att behöva vara ständigt mobiliserad.